

Publieksrecensie van:

Die Schöpfung van Haydn, uitgevoerd door Toonkunstkoor Bekker, The Northern Consort o.l.v. Geert-Jan van Beijeren Bergen en Henegouwen, met als solisten Lucie Chartin, Marcel Beekman en Frans Fiselier

Vrijdag 25 mei 2018, Oosterpoort Groningen

Eine musikale Schöpfung

'*Das Beste zum Schluss aufbewahrt*', heeft Haydn waarschijnlijk bij zichzelf gedacht, toen hij zich zette aan het componeren van *Die Schöpfung*, eind 1796. Haydn was toen halverwege de zestig. Hij voltooide het werk begin 1798 en zag dat het goed was. Het lijkt erop dat de componist in dit stuk nog één keer alles uit de kast wil halen: alsof hij op deze manier, aan het eind van zijn leven, zijn Schepper heeft willen bedanken met een verrassend gevarieerd oratorium. Wie goed luistert hoort invloeden van onder andere Bach, Händel en Mozart.

Het oratorium begint met een traditioneel langzaam uitgevoerde ouverture in C-mineur, waarmee Haydn de luisteraars - uiteindelijk ook schepselen Gods - meeneemt in zijn muzikale verhaal naar het begin van de schepping: de aarde is woest en ledig en Gods geest zweeft over de wateren. Er gebeurt dan nog helemaal niets op aarde, geen planten, dieren, mensen, geen beweging, dus het muzikale tempo is laag.

Maar de dirigent van vandaag, Geert-Jan van Beijeren Bergen en Henegouwen, pakt dit toch echt iets anders aan: door een hoger tempo te kiezen, voor juist dit gedeelte, wordt de bedoelde chaos veel overtuigender en krachtiger gearticuleerd. Daarna, als eerste overwinning op de chaos - en misschien een beetje voorspelbaar voor wie een beetje thuis is in Genesis - creëert God licht: '*Es werde Licht!*'

Haydn heeft ongetwijfeld bij het componeren van dit gedeelte gedacht aan de Fireworks van zijn tijd- en vakgenoot Händel. En zo gaat het ook vanavond: als vanuit het niets laat het koor het muzikale licht ineens knallen in de Grote Zaal van de Oosterpoort. Een verdienste van de dirigent om dit zo aan te pakken, een verdienste ook van het koor om bij hun eerste, lastige inzet, direct een juiste toon en volume te pakken.

Vervolgens wordt het scheppingsverhaal vooral verteld door de drie solisten; het koor heeft hierbij vooral een dienende rol. Beoordelingen nemen de solisten verschillende rollen aan: in de eerste twee delen van het oratorium verlenen zij hun stem aan de aartsengelen Gabriël, Uriël en Rafaël. Aan het eind van het tweede deel is de Schepping zo goed als voltooid en Haydn laat dat deel dan ook eindigen met een door koor en orkest krachtig vertolkt Halleluja, Halleluja! Einde voorstelling?

Sommigen achter mij willen al gaan klappen: '*Och, wie bin d'r noch nait*' hoor ik dan in onvervalst Gronings achter me; Haydn had er waarschijnlijk de humor wel van ingezien. In het derde deel, eindelijk, verschijnen Adam en Eva, respectievelijk vertolkt door sopraan en bariton.

Het is duidelijk dat de hoofdrollen in dit oratorium waren weggelegd voor de solisten en zij zongen hun rollen met verve. Lucie Chartin, sopraan (aartsengel Gabriël, Eva) overtuigt met haar heldere stem en dictie en ook door de manier waarop zij verbinding weet te maken tussen muziek, muzikanten, koor en de zaal. Chapeau, Lucie Chartin: onthoud die naam! Frans Fiselier, bariton (aartsengel Rafael, Adam) - ik heb hem al vaker samen met Bekker gehoord - beschikt over een mooie, warme stem die goed kleurt bij zijn rollen als aartsengel Rafaël en aartsvader Adam. Marcel Beekman, tenor (aartsengel Uriël), is gezegend met een typisch klassiek geschoolde stem van een echte verteller. Een uitstekende keuze qua solisten voor dit stuk! Zowel individueel als in hun samenzang. Maar dit geldt

ook voor de keuze van het begeleidend orkest the Northern Consort, waarmee Bekker al vaker heeft samengewerkt: jong, gedreven en muzikaal alert en attent. Duidelijk was voor het publiek vooraan zichtbaar dat de solisten tijdens hun pauzes mee zaten te genieten van koor en orkest; dirigent Geert-Jan staat bijkans te swingen op de bok en die energie weet hij uit te stralen naar koor, solisten en orkest: Bekker en het noorden mogen zich gelukkig prijzen met zo'n muzikaal talent als deze Geert-Jan. Chapeau, Maestro!

Eerlijk gezegd had ik dit oratorium nog nooit gehoord, zelfs niet een aria of recitatief uit dit werk; ik was gewoon nieuwsgierig naar het stuk en naar deze uitvoering door Bekker, als slotstuk van hun jubileumjaar. En ik heb daar geen momentje spijt van gehad: dankjewel voor deze kennismaking met Die Schöpfung.

En tenslotte nog dit: voor het Oratorium begon, verzorgde Jong Vocaal Groningen een kort en gevarieerd voorprogramma; op het moment dat ik deze recensie schrijf, staan zij, als regionale winnaars, in de landelijke finale van een korenconcours: van mij mogen ze die finale winnen. Wat hebben we hier in Groningen toch een schat aan zangtalenten!

Groningen, 2 juni 2018
Joke Terlaak Poot